

## POSTANOWIENIE

14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2023 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa A.T., M.T. i A.T.1  
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.  
o ustalenie i zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie  
z 18 czerwca 2021 r., I ACa 270/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów A.T., M.T., A.T.1 kwotę 5451 (pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej niniejszego orzeczenia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(A.G.)

## UZASADNIENIE

Pozwana Bank spółka akcyjna w W., wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 18 czerwca 2021 r., w sprawie z powództwa A.T., M.T., A.T.1 o ustalenie i zapłatę, zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący powołał się także na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczące po pierwsze, „zastąpienia incydentalnej kontroli postanowień umownych - pod kątem spełniania przesłanek uznania ich za niedozwolone w świetle art. 385<sup>1</sup> k.c. w zw. z kryteriami wynikającymi z art. 385<sup>2</sup> k.c. - ogólnym odwołaniem do tego, iż klauzule określonego typu były przedmiotem orzecznictwa i automatycznym uznaniem, iż ugruntowana jest w związku z tym ocena ich abuzywności.

Po drugie, wskazano na zagadnienie prawne, dotyczące zakresu objęcia ochroną przewidzianą w dyrektywie 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, każdego konsumenta a nie tylko uznawanego za właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego (postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z 10.06.2021 r. sygn. C-198/20). Wskazano też na potrzebę wyjaśnienia stosowanej w orzecznictwie teorii dwóch kondycji oraz w ramach przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zakwestionowano ustalenie sądu, że skorzystanie z potrącenia wymagało aktywności stron.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany oparł na przyczynie wskazanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się

w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom – bowiem nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Wskazane w skardze przepisy były – w powołanym w skardze kontekście i zakresie – w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Pierwsze zagadnienie jest na tyle ogólnie sformułowane bez wskazania, o jakie klauzule w ramach kontroli chodzi, że nie można udzielić na nie jednoznacznej odpowiedzi. Nie można uznać, że w sprawie sąd uchylił się od kontroli incydentalnej abuzywności klauzul powołując się na poglądy orzecznicze w tej kwestii, co zrywa związek pomiędzy określonym zagadnieniem a wpływem rozstrzygnięcia zagadnienia na wynik sprawy. Na s. 33 i 34 uzasadnienia sąd odwoławczy analizuje w ramach kontroli incydentalnej mechanizm przeliczania walut odsyłający w zakresie ustalenia wysokości kursu do tabeli banku jednostronnie przez niego ustalonej jak i jednostronnie ustalonej wysokości spreadu walutowego.

W zakresie możliwości powołania na okoliczność wpisania klauzuli abuzywnej do rejestru klauzul niedozwolonych w ramach kontroli abstrakcyjnej wypowiedział się TSUE, stwierdzając, że artykuł 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 i art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych (wyrok TSUE z 21 września 2023 r., C-139/22).

Co do kolejnego zagadnienia, to w świetle przepisów o ochronie konsumenta przed klauzulami abuzywnymi nie ma znaczenia stan wiedzy i wykształcenia konsumenta, stan jego dbałości o swoje sprawy i okoliczności te nie mogą pozbawić konsumenta przysługującej mu ochrony wobec przedsiębiorcy przed klauzulami niedozwolonymi.

Odnosnie do treści art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 należy zauważyć, że zgodnie z tym przepisem „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych tą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą lub zawodową. Tym samym posiadanie przez daną osobę statusu „konsumenta” należy ustalać na podstawie kryterium funkcjonalnego, polegającego na ocenie, czy dany stosunek umowny wpisuje się w ramy działalności niezwiązanej z wykonywaniem danego zawodu (wyrok TSUE z 27 października 2022 r., S.V., C-485/21, EU:C:2022:839, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo, wyrok TSUE z 8 czerwca 2023 r., C-570/21). Także artykuł 22<sup>1</sup> k.c. nie wyznacza cech osobowych podmiotu uważanego za konsumenta przez pryzmat takich okoliczności i cech jak wymagany zakres wiedzy i doświadczenia, krytycyzmu i zrozumienia wobec otrzymywanych informacji handlowych (wyrok Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2012 r., II CSK 515/11). Jak wskazał TSUE w wyroku z 21 września 2023 r., C-139/22, artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 w związku z jej art. 2 lit. b) należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy ów konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy.

W orzecznictwie wyjaśniono też wystarczająco problematykę stosowania teorii dwóch kondykcji i nie wymaga to ponownej wykładni (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21; wyroki Sądu Najwyższego: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 40/21; z 29 lipca 2021 r., I CSKP 146/21).

W uzasadnieniu podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzucono błędne ustalenia konieczności wykazania aktywności stron dla dokonania potrącenia, ale twierdzenia tego nie zakwalifikowano do żadnej z

podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, co wymyka się ocenie zasadności tej podstawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

[ał]